

MÜHENDİSLİK BÖLÜMÜNDE ÖĞRENİM GÖREN ERKEK ÖĞRENCİLERİN ERKEK HEMŞİRELERE KARŞI BAKIŞ AÇILARI*

Mevlüt EKİNCİ¹, İbrahim Caner DİKİCİ¹, Muhammet DERYA¹, Işıl Işık ANDSOY²,
Sevgi DİNÇ³, Ayşegül Oksay ŞAHİN⁴

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Karabük Üniversitesi Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin erkek hemşirelere karşı bakış açısını değerlendirmektir. Çalışma Karabük Üniversitesi Mühendislik Fakültesi öğrencileriyle 15.12.2012-15.01.2013 tarihleri arasında tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapıldı. Çalışmanın evrenini Karabük Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturdu, araştırmada örnekleme seçimine gidilmedi ve araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden toplam 550 öğrenci dahil edildi. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından literatürler taranarak elde edilen "Kişisel Bilgi Toplama Formu" kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde Ki kare testi, Mann-Whitney U Testi, Kruskal-Wallis testleri uygulandı. Araştırmamıza katılan öğrencilerin % 88.4'ü bölümlerini isteyerek tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %44.7'si hemşireliği kadınlara özgü bir meslek olarak değerlendirmişlerdir. "Sizce hemşire kimdir?" sorusuna öğrencilerin %33.2'si "Hekimin yardımcısıdır." cevabını vermişlerdir ve %37'si hemşirelerin "iğne yapar, tansiyon ölçer" şeklinde görevlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin %13.3'ü erkeklerin hemşirelik mesleğini seçmelerini komik bulmaktadır. Hemşireliğin erkekler için uygun bir meslek olmadığını düşünenler yüzdesi ise %12.9'dur. Öğrencilerin %58.5'i hemşirelik hizmetini bayan hemşirelerden almak istediklerini ifade etmiştir. "Erkek hemşirelerle karşılaştığınızda ilk tepkiniz ne olurdu?" açık uçlu sorusuna öğrencilerin %18'i "şaşırdım." ve %40.2'si "tepki vermem" cevabını vermişlerdir. Üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğunun hemşireliği kadınlara özgü bir meslek olduğunu düşünmekle birlikte erkek hemşirelere bakış açılarının olumlu olduğu saptandı.

Anahtar Kelimeler: Mühendislik Öğrencisi, Hemşirelik Mesleği, Erkek Hemşire

*19-21 Nisan 2013 tarihinde Konya'da yapılan 12. Ulusal Öğrenci Hemşirelik Kongresi'nde poster bildiri olarak sunulmuştur.

1 Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü 1. Sınıf öğrencisi

2 Yrd.Doç.Dr. Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyesi

3 Arş.Gör. Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü

4 Yrd.Doç.Dr. Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü Öğretim Üyesi

İletişim/ Corresponding Author: Işıl Işık ANDSOY

Tel: 0(370) 433 02 02 **e-posta:** isilandsoy@gmail.com

Geliş Tarihi / Received : 14.08.2013

Kabul Tarihi / Accepted: 23.12.2013

PERSPECTIVES OF MALE STUDENTS STUDYING IN THE DEPARTMENT OF ENGINEERING AGAINST MALE NURSES

ABSTRACT

The purpose of this study was to determine the perspective of engineering students towards the male nurses. This study was performed descriptively and cross-sectional with students in Engineering Department of Karabük University during the dates between 15th December 2012 and 15th January 2013. The population of the study was created by Karabük University students enrolled in the Faculty of Engineering. Sampling method was not used in this research and totally 550 students volunteered for the study. "Personal Information Form" that derived from literature was used by the researches. Chi-square, Mann-Whitney U and Kruskal-Wallis tests were used. According to the results 88.4% of the students prefer their department advertently. 44.7% of the students evaluated nursing as a profession for women. The question of "What do you think about the nursing?" was answered as "physician assistant" by 33.2% of the students and they evaluated nursing as "injection making, blood pressure taking." 13.3% of the students find male nursing ridiculous. 12.9% of the students think that nursing is not a suitable job for men. 58.5% of students stated that they would like to get a nursing service from female nurses. The question of "What would be your first reaction when you met male nurses?" was answered as "I'd be surprised." by 18% of the students, 40.2% of the students answered this question as "will not respond" respectively. In spite of the fact that the vast majority of university students think nursing as a profession for women, perspectives of male nurses was found to be positive.

Keywords: Engineering Students, Nursing Profession, Male Nurse

GİRİŞ

Sağlık bakımı sistemi içinde önemli bir yeri olan hemşirelik, sağlıklı/hasta bireyi, ailesi ve toplumu tüm boyutları ile bir bütün olarak değerlendiren tek sağlık disiplini (1,2,3). Diğer yandan kişinin, ailenin ve toplumun sağlığını ve esenliğini koruma, geliştirme ve hastalık durumunda iyileştirme amacına yönelik hizmetlerin planlanması, örgütlenmesi, uygulanması, değerlendirilmesinden sorumlu, bilim ve sanattan oluşan bir meslek olarak tanımlanan hemşirelik, toplumsal statüsü tam olarak kavranamamış bir meslek grubudur (4). Toplumlar, uzun yıllar boyunca hemşireliği sınırlı mesleki işlevler içinde değerlendirmişler, bu durum ise hemşireliğin önemini ortaya çıkarılmasını güçleştirmiştir (5). Meslekler toplumlardan ayrı olarak düşünülemez. Bir mesleğin önemi, toplumun o mesleğe verdiği önem ile değerlendirilir. Toplumlar, kendileri için hayati öneme sahip olduklarını düşündükleri mesleklerin otoritesini kabul ederler, işlevlerini yürütmesinde bağımsız olmasına izin verirler. Toplum, hemşirelik mesleğini gerek görevleri, gerek yetiştirme biçimi ve gerekse ekonomik ve sosyal yönlerden yeteri kadar tanıyamamaktadır (2).

Hemşirelik, tüm dünyada kadınların baskın olduğu mesleklerden biridir ve insanoğlunun var oluşu ile başlayan hemşirelik, kadının şefkatli, şifa verici rolü ve doğasında bulunan fedakarlık ile özdeşleşmiştir (6,7). Erkeğin, bakım verici rolü için uygun olmadığı ve bu durumun toplumsal cinsiyet kalıpları ve inançlarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Sosyal yapı, hemşirelik mesleğine erkeklerin girmesini engellemekte ve hemşirelik mesleğini kadın mesleği olarak algılamaktadır. Hemşireliğin tarihsel gelişiminde görüldüğü gibi yaralıların bakımı ve şefkat gösterilmesi gibi profesyonel olmayan daha çok annelik rolünden kaynaklanan bir özellik göstermesi nedeni ile hemşirelik mesleği uzun yıllar kadınlara özgü bir meslek olarak kalmıştır. Birey, aile ve toplumun sağlığını koruma, yükseltme hastalık halinde bakım, tedavi ve rehabilitasyonunda görev alan sağlık bakım profesyonellerinin her iki cinsi, hemşirelik hizmetlerinin etik kurallara uygun multidisipliner bir çalışma ile hümanistik ve bütüncül yaklaşımla yerine getirmeye çalışırken en büyük engel toplumsal cinsiyetçiliktir (8). Ülkemizde 1954 yılında çıkarılan hemşirelik kanunu, erkek hemşire yetiştirilmesine olanak tanımayan bir yasal düzenlemeydi (9). 50 yıldan fazla bir süre yürürlükte kalan bu yasa, günümüzün gereksinimlerine yanıt vermediğinden ve hemşireliğin meslekleşmesine ket vuran “bir kadın mesleği” olduğuna ilişkin maddeyi barındırdığından, Ocak 2007’de resmi gazetede yayımlanan “Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile değiştirilmiştir (10). Böylece 2007’de yapılan yasal düzenlemeler ile hemşirelikte cinsiyet ayırımı ortadan kalkmıştır ve böylece günümüzde erkekler, yasal olarak hemşirelik mesleğinin bir üyesi olabilmektedir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de,

toplumun erkek hemşirelik imgesini inceleyen çalışmalar yapılmıştır (11-17). Bu bilgiler ışığında araştırma mühendislik fakültesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin erkek hemşirelere olan bakış açısını değerlendirmek amacıyla yapıldı.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma, Karabük Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nde 15.12.2012-15.01.2013 tarihleri arasında tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapıldı. Çalışmanın evrenini Karabük Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturdu, araştırmada örneklem seçimine gidilmedi ve araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden toplam 550 öğrenci araştırmaya dahil edildi.

Kişisel Bilgi Toplama Formu: Kişisel Bilgi Formu, literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan 30 sorudan oluşan bir anket formudur. Formda yaş, cinsiyet, sınıf, medeni durum, anne ve babanın eğitim durumu, anne ve babanın mesleği, aile tipi gibi sosyo-demografik özellikleri ile öğrencilerin erkek hemşirelere bakış açısını değerlendirmeye yönelik sorulara yer verilmiştir. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından ilgili literatür taranarak elde edilen "Kişisel Bilgi Toplama Formu" kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama, yüzdelik yöntemleri kullanıldı.

Araştırma yapılmadan önce araştırmanın amaç ve kapsamını içeren bilgi formu Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü'ne sunularak Rektörlük makamından kurum izni alındı. Araştırmada gönüllülük ilkesi ön planda tutuldu, gönüllü olarak katılmayı kabul eden öğrenciler araştırma kapsamına dahil edildi. Öğrencilere gerekli açıklamalar yapılarak "bilgilendirilmiş onam" koşulu da etik ilke olarak yerine getirildi.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 19.82 ± 1.37 ' dir. Öğrencilerin % 18' i makine mühendisliği, % 13.1'i metalurji malzeme mühendisliği, % 11.5'i elektrik-elektronik mühendisliği bölümlerinde öğrenim görenlerden oluşmaktadır. Öğrencilerin % 88.4'ü mühendislik bölümünü isteyerek tercih etmişlerdir. En uzun süreyle yaşanan yer % 68.7 "il" olarak belirtilmiş ve öğrencilerin % 62.5' i şu anda yurttadır. Öğrencilerin % 78.5'i gelir seviyesini "orta" olarak saptanmıştır. Öğrencilerin % 46.2'sinin ailede/yakın çevresinde erkek hemşire bulunmaktadır (Tablo1).

Tablo 1.Öğrencilerin Sosyodemografik Özellikleri

Sosyodemografik özellikler	N=(550)	%
Bölümünü isteme durumu		
Evet	486	88.4
Hayır	64	11.6
En uzun süreyle yaşanılan yer		
Köy/kasaba	52	9.5
İl	378	68.7
İlçe	120	21.8
Şu anda kalınan yer		
Aile yanı	31	5.6
Yurt	344	62.5
Arkadaşlarla/yalnız evde	173	31.5
Akrabalar	2	0.4
Gelir seviyesi		
Kötü	31	5.6
Orta	432	78.5
İyi	87	15.9
Ailede /yakın çevrede erkek hemşire bulunma durumu		
Evet	254	46.2
Hayır	296	53.8

Araştırmada sorulan “Sizce hemşire kimdir?” sorusuna öğrencilerin 32.9’u “*hekimin yardımcısı*” cevabını, “Sizce hemşire ne iş yapar?” sorusuna öğrencilerin % 56’sı “*Hekimin söylediklerini yapar.*” % 37’si “*İğne yapar, tansiyon ölçer.*” cevabını vermiştir (Tablo2).

Tablo 2.Öğrencilerin Hemşirelik Tanımına İlişkin Görüşleri

Görüşler	Sayı *	% *
Sizce hemşire kimdir?		
Hastaya bakım veren kişi	132	24.0
Hastaya yardım eden kişi	109	19.81
Hekimin yardımcısı	181	32.90
Sağlık personeli	219	39.81
Diğer	21	3.81
Sizce hemşire ne iş yapar?		
İğne yapar, tansiyon ölçer.	204	37.09
Hastalara ruhsal bakım verir.	76	13.81
Hastalara fiziksel bakım verir.	115	20.90
Hekimin söylediklerini yapar.	308	56.0
Diğer	30	5.45

*Birden fazla yanıt verilmiştir.

Araştırmada öğrencilerin % 63.3'ü hemşirelerin lisans düzeyinde eğitim alması gerektiğini ifade etmiş ve % 84.9'u hemşireliği profesyonel bir meslek olarak değerlendirmiştir. Hemşirelik mesleğinin toplumdaki yerini öğrencilerin % 67.3'ü iyi olarak belirtmiştir. Buna karşın “İstediğiniz bölümü seçmeseydiniz hemşire olmak ister miydiniz?” sorusuna öğrencilerin % 74.5'i hayır cevabını vermiştir. Öğrencilerin % 53.1'i hemşireliği her iki cinse özgü bir meslek olarak değerlendirmelerine karşın % 58.5'i hemşirelik hizmetini bayan hemşirelerden almak istediklerini ifade etmişlerdir (Tablo3).

Tablo 3. Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğine İlişkin Görüşleri

Görüşler	Sayı (550)	%
Size hemşirelik eğitimi düzeyi ne olmalıdır?		
Lise	21	3.8
Önlisans	69	12.5
Lisans	348	63.3
Lisans üstü	112	20.4
Hemşirelik profesyonel bir meslek midir?		
Fikrim yok	1	0.2
Evet	467	84.9
Hayır	82	14.9
Hemşirelik mesleğinin toplumdaki yerini nasıl buluyorsunuz?		
Kötü	43	7.8
İyi	370	67.3
Fikrim yok	137	24.9
İstediğiniz bölümü seçmeseydiniz hemşire olmak ister miydiniz?		
Fikrim yok	4	0.7
Evet	136	24.7
Hayır	410	74.5
Size hemşirelik hangi cinse özgü bir meslektir		
Fikrim yok.	5	0.9
Kadınlara özgü bir meslektir.	246	44.7
Erkeklere özgü bir meslektir.	7	1.3
Her iki cinsiyette yapılabilir.	292	53.1
Hemşirelik hizmetini kimden almak isterdiniz?		
Erkek hemşirelerden almak isterdim.	23	4.2
Bayan hemşirelerden almak isterdim.	322	58.5
Her ikisinden de bakım alabilirim	205	37.3

Öğrencilerin Erkek Hemşirelere İlişkin Tepkileri Ve Bulunması Gereken Niteliklerine İlişkin Düşünceleri Tablo 4' de verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Erkek Hemşirelere İlişkin Tepkileri Ve Bulunması Gereken Niteliklerine İlişkin Düşünceleri

	Sayı(n=550)	%
Erkeklerin hemşirelik mesleğini seçmelerini nasıl değerlendiriyorsunuz?		
Komik buluyorum.	73	13.3
Erkekler için uygun bir meslek olmadığını düşünüyorum.	71	12.9
Erkeklerin hemşirelik mesleğini seçmelerini yadırgamıyorum.	189	34.4
Erkeklerin hemşirelik mesleğini seçmelerini normal buluyorum.	194	35.3
Diğer	23	4.2
Erkeklerin hemşirelik mesleğine katılmaları mesleğe ne yönde bir katkı sağlar?*		
Hemşirelik mesleğine erkeklerin katılması toplumsal statüsünü yükseltir.	144	26.1
Hemşirelik mesleğine erkekler katıldığında mesleki zorluklar azalır	95	17.2
Hemşirelik mesleğine erkekler katıldığında hemşirelik hizmetlerinde bakımın kalitesi artar.	62	11.2
Hemşireliğin mesleki haklarına kavuşması hızlanır.	35	6.3
Fiziksel güç gerektiren uygulamalarda bayan hemşirelere destek olurlar.	226	41.0
Diğer	49	8.9
Sizce erkek hemşireye nasıl hitap edilmelidir?		
Erkek hemşire	61	11.1
Hemşir	403	73.3
Hemşire	31	5.6
Diğer	55	10.0
Erkek hemşireyle karşılaştığınızda ilk tepkiniz ne olurdu?		
Fikrim yok.	145	26.4
Doktor zannedirim.	10	1.8
Tepki vermem.	221	40.2
Bayan hemşire isterim.	30	5.5
Şaşırım .	99	18.0
Bana dokunmasın.	4	0.7
Mesleği tercih etme sebebini sordum.	7	1.3
Kaçardım	6	1.1
Sizce erkek hemşirelerin sahip olması gereken özellikler neler olabilir?		
Fikrim yok.	185	33.6
Ekstra özelliğe gerek yok.	93	16.9
Fiziksel güç	13	2.4
Nazik, kibar, yardımsever, sabırlı	195	35.5
Diksiyonu düzgün	17	3.1
Eğitilmiş	24	4.4
Prezentabl	12	2.2
Erkek hemşire istemiyoruz.	11	2.0

** Bu soru için birden fazla yanıt verenler olmuştur.

Öğrencilerin % 35.3'ü erkeklerin hemşirelik mesleğini seçmelerini normal bulduklarını ifade ederken, %13.3'ü erkeklerin hemşirelik mesleğini seçmelerini komik bulmaktadır. Hemşirelik mesleğine erkeklerin katılmasıyla mesleğin statüsünün yükseleceğini düşünenlerin oranı %26.1 ve fiziksel güç gerektiren uygulamalarda bayan hemşirelere destek olabileceklerini düşünenlerin oranı ise %4'tür. Erkeklerin hemşirelik mesleğini tercih ettiklerinde yaşayabilecekleri güçlükler konusunda öğrencilerin % 60.3'ü erkek hemşirelerin hastalar tarafından kabul görmeyebileceklerini düşünürken % 22.7'si de erkek hemşirelerin sağlık kurumlarında bütün kliniklerde çalışamayacaklarını öngörmektedir. “Sizce erkek hemşireye nasıl hitap edilmelidir?” sorusuna “hemşir” yanıtını verenlerin oranı % 73.3'dür. Öğrencilerin % 18'i “Erkek hemşireyle ilk karşılaştığınızda ilk tepkiniz ne olurdu?” açık uçlu soruya “şaşırm”, % 40.2'si “tepki vermem” cevabını vermişlerdir Öğrencilerin % 35.5'i erkek hemşirelerin nazik, kibar, yardımsever, sabırlı olması gerektiğini ifade etmiştir (Tablo 4).

TARTIŞMA

Hemşirelik mesleği, temel hemşirelik eğitimini tamamlamış, hemşirelik alanında sorumluluk almaya yeterli ve yetkili kişi olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca hemşirelik mesleğinin profesyonelliğe dayanan bir süreç olması nedeniyle, gelişmiş ülkelerde her iki cinsiyet tarafından da uygulanabilmektedir (16,18). Böylece kadın mesleği olarak algılanan hemşireliğe erkek üyelerin katılması her geçen gün artmaktadır (19).

Toplumun hemşirelik mesleğini gerek en çağdaş rol ve sorumlulukları ile eğitimini gerekse ekonomik ve sosyal yönlerini yeteri kadar tanıyamadığı bildirilmektedir (20). Araştırmada “Sizce hemşire kimdir?” sorusuna öğrencilerin % 32.9'u “hekimin yardımcısı” cevabını, öğrencilerin % 56'sı “Sizce hemşire ne iş yapar?” sorusuna “Hekimin söylediklerini yapar.”, % 37'si “İğne yapar, tansiyon ölçer.” cevabını vermiştir (Tablo 2). Tortumoğlu ve ark., çalışmasında katılımcıların % 20'sinin “doktorun yardımcısı”, Emiroğlu, yüksek öğrenim görmemiş erkeklerin hemşireyi “beyaz elbiseler içinde, kep takan, bayan kişi”, Tan ve ark., katılımcıların % 23'ünün “hekimin yardımcısı”, % 50'sinin “iğne yapan ve tansiyon ölçen kişi” olarak tanımlarken, hemşirelik veya diğer sağlık yüksekokulu öğrencileri ile yapılan çalışmalarda Işık Andsoy ve ark., öğrencilerin % 60'ının hemşireyi “birey, aile ve toplum sağlığına yardım eden ve gerekli olan meslektir”, % 26'sı “doktor ve hastalara yardım eden meslektir”, Göz ve Erkal, öğrencilerin % 57.4'ünün “hemşireliğin insanlara yararlı bir meslek”, Koç ve ark., öğrencilerin % 67.3'ünün hemşireliği “öncelikle doktorun yardımcısı olan bir meslek” olarak tanımladığını saptamışlardır (5,20,21,22-24). Görüldüğü üzere sağlık

alanında öğrenim gören öğrencilerin bile hemşireliği insanlara yardım eden bir meslek olarak tanımlamalarına karşın, mühendislik bölümünde öğrenim gören öğrencilere benzer yanıtlar verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma sonucunun yapılan çalışmalara benzer olduğu görülmektedir. Ayrıca mühendislik öğrencilerinin hemşireliği hemşirelik mesleğine yönelik bilgilerinin yetersiz olduğu, bağımsız rol ve sorumluluklarının farkında olmadığı dolayısıyla toplumda hemşirelik algısının çok büyük farklılıklar göstermediği düşünülmektedir.

Çalışmada mühendislik öğrencilerinin % 63.3'ü hemşirelik eğitiminin lisans düzeyinde olması gerektiğini, % 84.9'u hemşireliği profesyonel bir meslek olarak gördüklerini, % 67.3'ü hemşirelik mesleğinin toplumdaki yerinin iyi olduğunu belirtmesine karşın, öğrencilerin % 74.5'i istediği bölümü seçememiş olsa bile hemşire olmak istemediklerini ifade etmişlerdir (Tablo 3). Işık Andsoy ve ark., çalışmasında öğrencilerin % 68'i hemşirelik mesleğinin toplumdaki imajını olumlu, Şirin ve ark., öğrencilerin % 57.3'ü mesleğin konumunu orta derecede iyi bulduklarını saptamışlardır (22,25). Bozkır ve ark., sağlık memurluğu öğrencilerinin tekrar üniversiteye girme olanakları olsa büyük çoğunluğun (% 70.5) hemşireliği tercih etmeyeceklerini, Barkley ve Kohler, lise öğrencileriyle yaptıkları çalışmada, öğrencilerin hemşirelik hakkında olumlu düşündüklerini ancak, mesleğe girmek istemediklerini bulmuşlardır (4,26). Yapılan çalışma sonuçlarının bulgumuz ile benzer olduğu görülmektedir. Bilindiği üzere hemşirelik mesleği emek ve istek isteyen, temelinde insan sevgisi yatan bir meslektir. Öte yandan hemşireliğin çalışma koşullarına sahip olması açısından zor bir meslek olması da herkes tarafından bilinir. Dolayısıyla öğrencilerin bu şekilde düşünceleri beklenen bir sonuç olarak değerlendirilmektedir.

Hastalara verilen bakımın ve özenin kadının doğası ile ilgili olduğu düşünüldüğü için, yakın geçmişe kadar hemşirelik mesleği bir kadın mesleği olarak kabul edilmiştir. Hemşirelik mesleğinin yıllarca erkeklere kapalı tutulması nedeniyle toplumun bu mesleğe bakış açısını belirlemek oldukça önemlidir (27). Çalışmamızda öğrencilerin % 44.7'sinin hemşireliği kadına özgü bir meslek olarak belirtmesine karşın, çoğunluğunun (% 53.1) hemşirelik mesleğinin her iki cinsten yapılabileceğini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin % 58.5'inin bayan hemşirelerden hizmet almak istedikleri saptanmıştır (Tablo 3). Özbaşaran ve ark., hastaların yarıya yakınının (% 44.4) "erkekler hemşire olabilir" derken, % 44.6'sının "erkek hemşire olamaz", Kaya ve ark., bireylerin % 62.6'sının "Hemşirelik hem kadınların hem de erkeklerin yapacağı bir meslektir.", Koç ve ark., hastaların % 60'ünün hemşirelik mesleğini her iki cinsinde yapabileceği bir meslek olarak kabul ettiği, % 50'ünün hem kadın hem de erkek hemşireden bakım almak istediklerini belirttiklerini saptamışlardır (6,27,28). Yapılan diğer birçok çalışmalarda da benzer sonuçların elde edildiği görülmüştür (15,17,29-31). Araştırma

sonucunun literatürlerle uyumlu olduğu görünmektedir. Ayrıca bu sonuçlar doğrultusunda toplumdaki erkek hemşire sayısının artması ve erkek hemşire imajının yaygınlaşması toplumun erkek hemşirelere olan ilgisini de arttırdığını düşünmekteyiz. Öte yandan hemşireliğe yönelik toplumsal cinsiyetçiliğin devam ettiği de göz ardı edilmemiş olduğunu, toplumun bu konudaki tutumlarının hemşirelik mesleğini daha iyi tanımaları ve erkek hemşirelerin sağlık hizmetlerinde daha fazla yer almaya başlamasıyla zamanla değişebileceğini düşünmekteyiz. Erkek hemşirelerden bakım almak istemeyen bireylerin de geleneksel olarak hemşireliğin ağırlıklı olarak kadınlara ait olması onun kadın mesleği olarak görülmesine de neden olabilir (32).

Çalışmada öğrencilerin % 35.3'ü erkeklerin hemşirelik mesleğini seçmelerini normal bulduklarını ifade ederken, % 13.3'ü erkeklerin hemşirelik mesleğini seçmelerini komik bulmaktadır. Hemşirelik mesleğine erkeklerin katılmasıyla mesleğin statüsünün yükseleceğini düşünenlerin oranı % 26.1 ve fiziksel güç gerektiren uygulamalarda bayan hemşirelere destek olabileceklerini düşünenlerin oranı ise % 4.0'dir. Erkeklerin hemşirelik mesleğini tercih ettiklerinde yaşayabilecekleri güçlükler konusunda öğrencilerin % 60.3'ü erkek hemşirelerin hastalar tarafından kabul görmeyebileceklerini düşünürken % 22.7'si de erkek hemşirelerin sağlık kurumlarında bütün kliniklerde çalışamayacaklarını öngörmektedir. Koç ve ark. yaptığı çalışmada yatarak tedavi gören hastaların % 51.2'sinin erkek hemşirelerin sağlık bakım hizmetlerinde uygulayıcı pozisyonda çalışabileceklerini ifade ettiği, hastalara erkek hemşirelerin hangi servislerde görev alabilecekleri sorulduğunda ise % 77.5'i acilde ve % 18,8'i de kadın-doğum kliniğinde görev yapacağını belirtmesine karşın (27), Taşçı ve ark. yaptığı çalışmada kadın doğum servisinde yatan hastaların çoğunluğunun erkek hemşire istemediklerini belirtmesi (29), mühendislik öğrencilerinin verdiği yanıtı doğrulamaktadır. Kocaer ve ark., hemşire akademisyenlerin % 89'u hemşireliğe erkeklerin alınması "hemşirelik mesleğinin statüsünü arttırır" cevabını verdiklerini saptamış olması (16), çalışma sonuçlarının literatür tarafından desteklendiğini göstermektedir. Bu doğrultuda ülkemizde çok yeni olan erkek hemşirelerin topluma faydaları, hemşirelik mesleğine kazandırdıkları zamanla anlaşılacağını düşünmekteyiz.

Literatürde ilk erkek hemşirelerin askeri birliklerde yer aldığı ve sayılarının giderek diğer sağlık alanlarında da arttığı bildirilmektedir. Amerika Birleşik Devletlerinde orduda yer alan erkek hemşirelerin % 35.5'inin kara kuvvetlerinde, 30% 'unun hava kuvvetlerinde, 36% 'sının ise deniz kuvvetlerinde yer aldığı bildirilmektedir. Yine diğer sağlık alanları değerlendirildiğinde; erkek hemşirelerin 40% 'ının ameliyathane hemşiresi olarak, 34% 'ünün acil hemşiresi olarak, 29% 'unun yoğun bakım hemşiresi olarak, 39% 'unun ise dahili ve

cerrahi kliniklerinde klinik hemşiresi olarak çalıştığı bildirilmektedir (33). Ülkemizde erkek hemşirelerin hangi kliniklerde çalıştırıldıklarına ilişkin yapılan yeterli sayıda çalışma ile karşılaşılmamasına karşın, erkek hemşirelerin özellikle güç gerektiren ortopedi, yoğun bakım ya da acil servislerde çalıştırıldığı düşünülmektedir. Bu bağlamda erkek hemşirelerin istihdamlarına ilişkin düzenlemelerin yapılması gerekliliği kanaatindeyiz.

Çalışmada öğrencilerin % 73.3'ü erkek hemşirelere "hemşir" denmesi gerektiğini, % 40.2'sinin erkek hemşire ile ilk kez karşılaştığında tepki vermeyeceğini, % 18.1'inin şaşıracağını ve öğrencilerin % 35.5'inin erkek hemşirelerin "kibar, nazik, yardımsever ve sabırlı olması" gibi özelliklerinin olması gerektiğini ifade etmişlerdir (Tablo 4). Ünsal ve ark. katılımcıların % 58.5'inin erkek hemşirelere nasıl hitap edileceğini bilmediğini % 21.4'ünün bayan hemşirelere olduğu gibi hemşire, erkek hemşir (% 10.2), sağlıkçı (% 4.6), hemşo (% 1.6), beyefendi (% 1.3), birader, hastabakıcı, hemşbay (% 0.6), şifaer, hemşmen (% 0.3) gibi pek çok hitap şeklinin de kullanılabileceğini, Kocaer ve ark.(2004), çalışmasında "hemşire" (% 52.8), "hemşir" (% 22.4), "sağlık memuru" (% 4.7) gibi yanıtlar verdiklerini, % 15.7'sinin ise bu konuda görüş bildirmedeğini saptamıştır (16,17). Yapılan çalışma sonuçlarının bulgumuz ile benzer olduğu görülmektedir. Çalışmalarda erkek hemşireler için sıkça kullanılmaya çalışılan, hemşireye en yakın kelime ve farklı bir cinsiyeti ifade edebileceği düşünülen hemşir kelimesinin yapılan incelemelerde Türk Dil Kurumu'na göre hiçbir anlamı olmadığı görülmüştür (34). Diğer yandan hemşirelik Kanunu'nda ise cinsiyet ayrımı yapılmaksızın erkeklerin de hemşire olabileceği belirtilmiş fakat hitap şekliyle ilgili herhangi bir ifade bulunmamaktadır (35). Erkek hemşirelere bayan hemşirelere olduğu gibi hemşire kelimesi ile hitap edilecek ama bu hitap şekli zamanla toplumumuza yerleşeceğini düşünmekteyiz.

Hemşirelik mesleğinde erkek hemşire sayısı her geçen gün artmaktadır. Çalışmada mühendislik öğrencilerinin erkek hemşireler hakkındaki düşüncelerinin olumlu olduğu saptanmasına karşın hemşirelik mesleğine ve erkek hemşirelere yönelik toplumun bilinçlendirilmesine yönelik programlar düzenlenmesi gerekliliği ortadadır. Bu amaçla, toplum, cinsiyetin hemşirelik bakımının kalitesini etkileyen bir faktör olmadığı konusunda bilgilendirilmelidir. Mesleği toplumdaki statüsünün daha iyi tanıtılmasına yönelik girişimlerde profesyonel meslek üyelerinin yer alması, kitle iletişim araçlarından yararlanılarak tanıtıcı programların düzenlenmesi, toplumun erkek hemşireliğe ve hemşireliğe ilişkin bakış açıları ve etkileyen faktörlere yönelik daha fazla sayıda araştırma planlanması önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Kaya N. Ramotoid Artritli Bireyin Hemşirelik Bakımı. İstanbul Üniversitesi FNHYO Hemşirelik Dergisi 2006; 15(57): 67-88.
2. Özpancar N, Aydın N, Akansel N. Hemşirelik 1. Sınıf Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleği İle İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi. C.U. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2008, 12(3):9-17.
3. Çınar N, Şahin S, Sözer C, Cevahir R, Akbudak Ö. Erkek Öğrencilerin Hemsirelik Mesleğini Tercih Nedenleri ve Öğrencilere Göre Hastaların Tepkisi ve Sağlık Çalışanlarının Yaklaşımı, Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2011; 6 (17):13-24.
4. Bozkır G, Taşçı N, Arsak A, Balgı Ö, Kaya E, Güngör N, Pekmezci K, İktu F, Kavlu B, Çelik S. Genel Lise Son Sınıf ve Sağlık Yüksekokulu'ndaki Erkek Öğrencilerin Hemşireliğe Bakışı, Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi 2008;8(1): 12-19.
5. Tortumluoğlu G, Akyl R, Karanlık A, Aldaç R, Turaneri E, Yılmaz A. Erzurum İlindeki Bireylerin Hemşireler İle İlgili Görüş ve Beklentileri. Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2005;8(1):10-19.
6. Kaya N, Turan N, Öztürk A. Türkiye'de Erkek Hemşire İmgesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi 2011; 8(1): 17-30.
7. Tezel A, Akpınar BA, Yurttaş A, Çelebioğlu A. Hastalar Erkek Hemşireleri Kabul Edecekler mi? Türkiye Klinikleri J Med Ethics 2008; 16: 13-18.
8. Turan N, Öztürk A, Kaya H, Atabek Aştı T. Toplumsal Cinsiyet ve Hemşirelik. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi 2011;4(1):167-173.
9. Resmi Gazete. Sayı: 8647. 02.03.1954 tarih ve 6283 nolu Hemşirelik Kanunu. Erisim tarihi: 11.04.2013.
10. Resmi Gazete. Sayı: 26510. 02.05.2007 tarih ve 5634 nolu Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Erisim tarihi: 11.04.2013.
11. Arthur D, Randie J. The Professional Self-Concept Of Nurses: A Review Of The Literature From 1992-2006. Australian Journal of Advanced Nursing 2007; 24(3): 60-64.
12. Çınar Ş, Demir Y. Toplumdaki Hemşirelik İmajı: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2009;12(2): 24-33.
13. Natan MB. Effects Of Nursing Education On The Image Of Nursing As A Profession In Israel. International Journal of Nursing Education Scholarship 2009; 6(1): 38.
14. Tzeng HM. Testing A Conceptual Model Of The Image Of Nursing In Taiwan. International Journal of Nursing Studies 2006;43(6): 755-765.

15. Sarıtaş S, Karadağ M, Ayar D. Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Erkek Hemşireyi Algılama Düzeylerinin Değerlendirilmesi. 4. Uluslar arası 11. Ulusal Hemşirelik Kong. Kitabı. Tübitak, 223. Ankara, 2007. Pp 223.
16. Kocaer Ü, Öztop T, Usta N, Gökçek D, Bahçecik N, Öztürk H, Paslı E. Hemşirelik Mesleğinde Erkek Üyelerin Yeri. Atatürk Üniv. HYO Derg 2004; 7(2):23-29.
17. Ünsal A, Akalın İ, Yılmaz V. Farklı Meslek Çalışanlarının Erkek Hemşirelere İlişkin Görüşleri, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi 2010; 7(1):421-431.
18. Erdem DA, Oguz NY. Klinik Etik, Klinik Uygulamalarda Etik Sorunlar. Nobel Tıp Kitabevi, 2001, İstanbul.p 67.
19. Evans J. Men In Nursing: Exploring The Male Nurse Experience. Nursing Inquiry 1997; 4(2):142-145.
20. Tan M, Şentürk Ö, Yuncu S, Yıldız Ö. Üniversite Öğrencilerinin Hemşireliğe Bakış Açılıarı. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2007; 10(1): 1:22-29.
21. Emiroğlu N. Sağlık Personelinin Ve Toplumun Hemşirelik İmajı. Hemşirelik Araştırma Dergisi 2000;2(1): 9-18.
22. Işık Andsoy I, Güngör T, Bayburtluoğlu T. Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşireliği Tercih Etme Nedenleri ve Mesleğin Geleceği İle İlgili Görüşleri, Balıkesir Sağlık Bil Derg 2012;1(1): 124-130.
23. Göz F, Erkan M. Sağlık Memurluğu Öğrencilerinin Mesleki Düşünce Görüş ve Sorunları. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2006;1(2): 37-50.
24. Koç Z, Sağlam Z. Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleğine İlişkin Görüşleri ve Mesleği Seçme Durumlarının Belirlenmesi, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2009; 12(3): 1-11.
25. Şirin A, Öztürk R. Bezci G, Çakar G, Çoban A. Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi ve Mesleği Uygulamaya Yönelik Görüşleri, Dirim Tıp Gazetesi 2008; 83: 69-75.
26. Barkley TW. Kohler PA. Is Nursing's Image A Deterrent To Recruiting Men Into The Profession? Male High School Students Respond. Nurs Forum 1992; 27(2):9-14.
27. Koç Z, Bal C, Sağlam Z. Hastanede Yatarak Tedavi Görmekte Olan Hastaların, Erkeklerin Hemşirelik Mesleğine Katılımları İle İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi, Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, Sempozyum Özel Sayısı 2010; 325-329.

28. Özbaşaran F, Taşpınar A, Çakmakçı A. Hastalar Kendilerine Bakım Verenlerin Cinsiyeti Konusunda Ne Düşünüyorlar?. Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2002;5(2).
29. Taşçı KD. Kadın Doğum Servislerinde Yatan Hastaların Erkek Hemşireler Hakkındaki Düşünceleri, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2007;10(2): 12-19.
30. Evans J. Men Nurses: A Historical And Feminist Perspective. J Adv Nurs 2004;47(3):321-328.
31. Meadus RJ, Twomey JC. Men In Nursing: Making The Right Choice. Can Nurse 2007; 103(2): 13-16.
32. Kleinman CS. Understanding And Capitalizing On Men's Advantages In Nursing. J Nurs Adm 2004;34(2):78-82.
33. Historyof Male Nurses, <http://www.malenursemagazine.com/historyofmalenurses.html>. (erişim tarihi: 14.04.2012)
34. Türk Dil Kurumu (2012). Hemşire, http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=veritbn&kelime_sec=152908. (erişim tarihi: 01 Mart 2013).
35. Türk Hemşireler Derneği (2012). Hemşirelik Kanunu. http://www.turkhemsirelerderneği.org.tr/in dex.php?page=wm_hemkan. (erişim tarihi: 01 Mart 2013).